

SOTSIAALMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

2021+ perioodi sekkumised hoolekandes

Tarmo Kurves, Sotsiaalministeerium
25. märts 2021

Mis probleemi me lahendame?

- ✓ Rahvastiku vananemisest tingitud abivajajate arvu kasvu tõttu on **vajadus kvaliteetsete pikaajalise hoolduse teenuste järele.**
- ✓ Ebapiisava teenuste kättesaadavuse tõttu on hoolduskoormus jätkuvalt **kõrge**, mille tõttu jäädakse tööturul eemale.

2019. aastal:

- ❖ umbes 59 600 inimest abistas või hooldas oma leibkonnaliiget;
- ❖ 32 800 inimest abistas ja/või hooldas 65 aastast ja vanemat pereliiget,
- ❖ 22 800 inimese abistamise ja/või hoolduskoormus oli 20 ja enam tundi nädalas;
- ❖ 15 700 inimest ei töötanud põhjusel, et nad hoolitsesid laste või teiste pereliikmete eest.

2019. aastal oli **65-aastaste ja vanemate osakaal rahvastikus 19,8%**, prognoosi järgi suureneb see 2040. aastaks **25,6%-ni**. **Puudega inimesed** moodustavad märkimisväärselt suure osa ehk **ca 12% elanikkonnast**. Prognooside kohaselt see osakaal suureneb ja 2040. aastaks võib puudega inimesi olla Eestis hinnanguliselt **17% rahvastikust**.

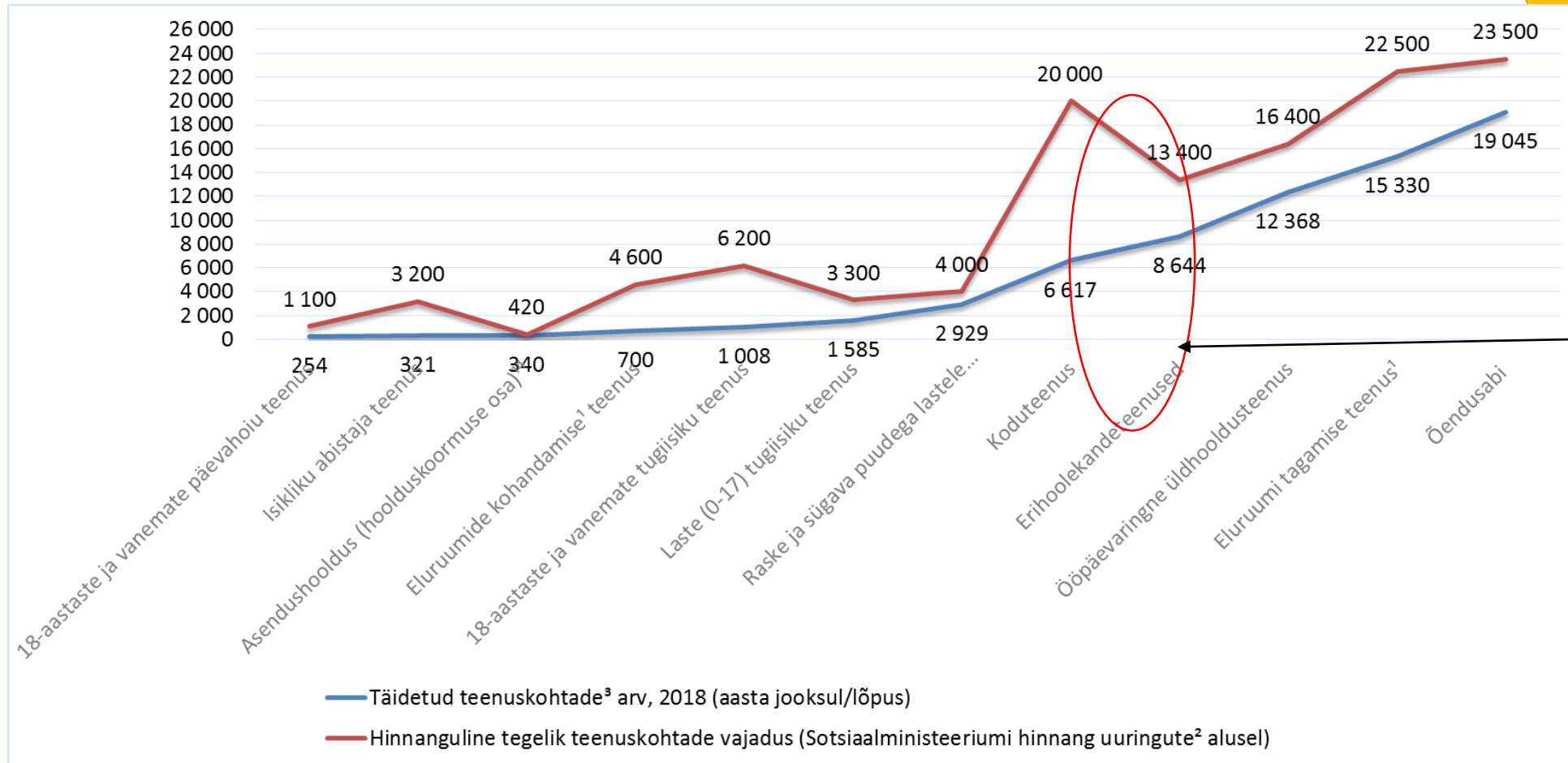
Mis probleemi me lahendame?

- ✓ Sotsiaalvaldkonna **teenuste pidev areng ja muutmine**, sh uute tehnoloogiate kasutuselevõtt tingib vajaduse valdkonna töötajate oskuste/kompetentsi pidevaks arendamiseks.
- ✓ Täna osutatakse inimestele hoolekandes enam **institutsionaliseeritud teenuseid**, mis on vastupidine olukord Eesti ja EL suundadele, et võimaldada inimesele vajalikke teenuseid tema kodulähedases keskkonnas (ennekõike kodus).
- ✓ Vajadus on **jätkusuutliku pikaajalise hoolduse süsteemi järele, mis integreeriks erinevate tasandite (KOV ja riik) ning sektorite (tervis, sotsiaal ning tööturg ja töösuhted) poolt pakutavaid abimeetmeid**.
- ✓ Hoolekandepoliitika kujundamisel **kasutatakse vähe teaduspõhiseid lähenemisi**, mis aitavad pidada silmas nii rahastajate kui sihtrühma huve.

Teenuste pakkumine ja tegelik vajadus

Teenuseid saadakse täna ligi **71 100** teenuskohal, kuid **tegelik vajadus 118 500** teenuskoha järgi.

Pikaajalise hoolduse teenused on teenused inimestele, kes vajavad igapäeva elu korraldamisel abi pikema aja jooksul, kuna nende **füüsilised, vaimsed võimed või töövõime on vähenenud.**

Katmata vajadus on suurim koduteenustel!

ESF/ERF sekkumiste eesmärk on toetada ja luua eeldused tervikliku pikaajalise hoolduse süsteemi rakendamiseks

Oodatav tulemus: väheneb inimeste hoolduskoormus ja abivajajale on tagatud kvaliteetsed ning inimkesksed sotsiaalteenused, mis toetavad inimeste võimalikult iseseisvat toimetulekut ja sotsiaalset kaasatust on kättesaadavad.

Perekonna hoolduse koormus pakkumises on vähenenud

Hoolduskoormuse tõttu tööturul mitteaktiivsete inimeste arv on vähenenud

Kasutusele on võetud uued abitehnoloogiad ja innovaatilised teenused ja lahendused

Kvaliteetsete ja vajadustele vastavate teenuste kättesaadavus ja valik on laienenud

Teenused on eesmärgistatud, tulemuslikud ja järelevalve on süsteemne

Poliitikakujundamisel ja rakendamisel kasutatakse teaduspõhist lähenemist

PIKAAJALISE HOOLDUSE SÜSTEEMI ARENDAMINE

Eelarve **68 800 000 eurot** (ESF 48 160 000 ja omaosalus/ riiklik kaasfinantseering 20 640 000) sh 6 428 571 suure hooldusvajadusega laste sekkumised ja Leader gruppide tegevused 7 142 857.

Sekkumine	Eelarve
<p>Pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine ning hoolduskoormuse leevendamine</p> <p><i>Toetatakse tegevusi, mis aitavad ennetada hooldusvajaduse teket või süvenemist. Toetatakse tegevusi, mis on suunatud pikaajalise hoolduse teenuste kvaliteedi parandamisele, sh teenuste eesmärgistamine, tulemuslikkuse hindamine, kvaliteedi juhtimine, järelevalve parendamine jms. Toetatakse teaduspõhiste sekkumiste, meetodikate, tööriistade jms kasutusele võttu. Samuti tegevusi, mis lihtsustavad kvaliteetse abi andmise korraldust (sh inimese vaatest) ning aitavad vähendada piirkondlikke erinevusi abi ja teenuste kättesaadavuses ning kvaliteedis (sh erinevate osapoolte võimestamine).</i></p>	27,7 / 19,4 / 8,3 mln eurot
<p>Inimväärikuse tagamine ja sotsiaalse kaasatuse suurendamine</p> <p><i>Toetatakse tegevusi, mis aitavad kaasa erivajadustega inimeste ja vanemaealiste teadlikkusele oma õigustest, tagada nende inimväärikust ja sotsiaalset kaasatust (sh toetatud otsuste süsteemi välja töötamine ning eestkoste süsteemi arendamine, inimväärika elulõpu toetamine jne, huvikaitse organisatsioonide võimestamine, erivajadustega inimeste vajadustele töötegemise võimalused kaitstud ja kohandatud töökeskkonnas jms. Samuti toetatakse meetmeid kogukonna võimestamiseks, sh vabatahtliku tegevuse edendamise jms.</i></p>	

PIKAAJALISE HOOLDUSE SÜSTEEMI ARENDAMINE

Sekkumine	Eelarve
<p>Erinevate valdkondade integratsioon ja innovaatiliste lahenduste kasutusele võtt toetamaks pikaajalise hoolduse süsteemi rakendamist</p> <p><i>Toetatakse tegevusi, mis soodustavad tervise- ja sotsiaalvaldkonna senisest tulemuslikumat koostööd ja erinevate tasandite ning valdkondade andmevahetust (sh IT arendused, kompetentside tõstmine, sekkumismeetodite ja tööriistade kasutusele võtt jms), koordinatsioonimudeli üle-eestiline juurutamine. Katsetatakse integreeritud ja uuenduslikke sotsiaalteenuseid ja meetmeid pikaajalise hoolduse teenuste pakkumiseks, nt integreeritud, isikukesksete ja paindliku teenuste süsteemi mudeli juurutamine kohalikul tasandil jms. Edendatakse teadmispõhise poliitika kujundamist ning sektorite-üleste lahenduste ja andmekogude loomist, sh olemasolevate ning uute andmebaaside parem omavaheline seostamine andmevahetuseks erinevate valdkondade vahel jms.</i></p>	<p>28,2 / 19,7 / 8,4 mln eurot</p>
<p>Pikaajalise hoolduse süsteemi/sotsiaalvaldkonna tööjõu kvalifikatsiooni tõstmine ja jätkusuutlikkuse tagamine</p> <p><i>Toetatakse tegevusi, mis toetavad pikaajalise hoolduse- ja laiemalt sotsiaalvaldkonnas töötavaid spetsialiste ning nende püsimist sektoris (nt supervisioon, mentorlus). Samuti tegevusi, mis aitavad tõsta valdkonnas töötavate spetsialistide kompetentse, sh olemasolevate oskuste ajakohastamine jms. Toetatakse meetmeid, mis aitavad kaasa valdkonna ja ametite populariseerimisele ning muudavad valdkonna erialade õppimise atraktiivseks ja toetavad tööjõu sisenemist valdkonda. Toetatakse pikaajalise hoolduse/sotsiaalvaldkonna töötajate katusorganisatsioonide tegevust valdkonna erialade propageerimisel, õppekavade loomisel, muutmisel ja arendamisel, töötajate kvalifikatsioonide tõstmisel jms. Ja tegevusi, mis hõlmavad spetsialistide baaskoolitust, täiendõpet (mh erialane täiendõpe välisriikide koolitustel), tugimeetmeid valdkonnas töötamiseks (nt starditoetus) jne.</i></p>	<p>5,7 / 4,0 / 1,7 mln eurot</p>

PIKAAJALISE HOOLDUSE JA TERVISHOIU INFRASTRUKTUURI ARENDAMINE

Eelarve **136 571 429** eurot (ERF 95 600 000 ja omaosalus/ riiklik kaasfinantseering 40 971 429) sh integreeritud heaoluteenuste arendamise ja osutamise keskused 40 000 000 ja suure abivajadusega laste keskused 9 571 429

Sekkumine	Eelarve
<p>Pikaajalise hoolduse süsteemi loomist ja rakendamist sh inimestele vajaduspõhise abi kättesaadavust toetavad tegevused</p> <p><i>(Erivajadusega (sh vanemaealiste) inimeste võimalikult iseseisvat toimetulekut toetavate elu- ja teenuskeskkondade loomine ja kohandamine sh ligipääsetavuse parendamine. Toetatakse pikaajalise hoolduse süsteemi rakendamisega seotud tegevusi sh IT arendusi ja innovaatiliste abitehnoloogiate kasutusele võttu, mis on vajalikud muuhulgas ESF tegevuste ellu viimiseks)</i></p>	<p>86,97 / 60,9 mln eurot</p>

Küsimused aruteluks:

- Sekkumiste/tegevuste piisavus – kas sekkumistest on välja jäänud mingi oluline teema? Kas mõnda sekkumist tuleks selgemini adresseerida?
- KOVide jt meetmetes osalevate partnerite võimestamine – mida vajatakse selleks, et planeeritavates meetmetes osaleda?
- Kuidas tagada projektide jätkusuutlikus peale ESF projekti lõppu?
- Mida peab tegema riik (SOM) jt osapooled, et struktuurivahenditest rahastatud sekkumised oleksid jätkusuutlikud ja pikemaajalise vaatega?

SOTSIAALMINISTEERIUM

Täna tähelepanu eest!

Tarmo Kurves

626 9187 | Tarmo.Kurves@sm.ee

Sotsiaalministeerium

Suur-Ameerika 1 | 10122 Tallinn

626 9301 | <http://www.sm.ee>